ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Biroul de Informare şi Relaţii Publice

Str. Batiştei nr.25 Sector 2 Bucureşti
Tel./Fax: 021-313.76.55, 021-315.17.87
Centrala: 021-310.39.08, 021-310.39.09, 021-310.39.12, int.126
www.scj.ro, e-mail: relatii.publice@scj.ro

Nr. 19(L)

19 martie 2013

Domnului,

BOTA POMPILIU
Bucureşti, str. Academiei nr. 4-6, sc. B, ap. 31
Sector 3

Stimate domn,

Cu privire la cererea dumneavoastră adresată Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi înregistrată la numărul de mai sus, cerere întemeiată pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001, vă comunicăm, alăturat, o copie a deciziei Curţii Europene a Drepturilor Omului privind admisibilitatea cererii nr. 24057/2003 astfel cum este postată pe portalul instanţei supreme www.scj.ro

Cu considerație,

Magistrat asistent,
Viorel Ciobanu

LUMEAJUSTITIEI.RO

Traducere din limba franceză*

CURTEA EUROPEANĂ PENTRU DREPTURILE OMULUI

Secţiunea a doua

D E C I Z I E

PRIVIND ADMISIBILITATEA

cererii nr. 24057/03
prezentată de Pompiliu BOTA
împotriva României

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (secţia a doua), în şedinţa din 12 octombrie 2004 în componenţa :

J.P. Costa, preşedinte
C. Bîrsan
K. Jungwiert
V. Butkevych
W. Thomassen
A. Mularoni, judecători

şi doamna S. Dollé, grefier de secţie.

Având în vedere cererea mai sus menţionată, introdusă la 2 iunie 2003,
După deliberare dă următoarea decizie :

ÎN FAPT

Reclamantul Pompiliu Bota, este cetăţean român, născut în 1954, şi locuieşte la Orăştie. Este licenţiat în drept şi preşedinte al asociaţiei de caritate „Bonis Potra".

A. Circumstanţele speţei

Faptele cauzei, aşa cum au fost prezentate de reclamant, se pot rezuma astfel :

Printr-un act de constituire din 29 iulie 2002, reclamantul şi alţi doi terţi au decis de a pune împreună o sumă echivalentă cu o sută de euro pentru crearea, în baza Ordonanţei Guvernului nr. 26/2000, o asociaţie de caritate numită „Bonis Potra", având printre obiectivele sale statutare, pe lângă ajutorarea orfanilor, a copiilor în dificultate şi ajutorarea spitalelor judeţene, constituirea unei unităţi economice, a unui studio de înregistrări, de ziare, canale de radio şi de televiziune, barouri, saune, saloane de cosmetică şi de masaj.

Reclamantul a fost desemnat preşedinte şi reprezentantul asociaţiei, în vederea demersurilor pentru obţinerea statutului juridic. Cererea de înscriere a asociaţiei în registrul departamental al asociaţiilor a fost înregistrată sub nr. 42/2002 pe rolul judecătoriei din Deva.

Prin şedinţa din 5 august 2002, judecătoria i-a primit cererea şi i-a acordat statutul juridic.

Prima decizie a asociaţiei, luată la 10 septembrie 2002, a fost constituirea „Baroului constituţional român".

1. Dizolvarea asociaţiei „Bonis Potra"

La 4 octombrie 2002, baroul judeţean din Hunedoara, membru al Uniunii Naţionale a Avocaţilor (de acum înainte „Uniunea"), a cerut judecătoriei din Deva dizolvarea asociaţiei „Bonis Petra" şi radierea sa din

LUMEAJUSTITIEI.RO

registrul asociaţiilor, pe motivul obiectivului şi activităţii sale, şi anume, crearea de barouri. S-a arătat că legea nr. 51/1995 privind organizarea profesiei de avocat prevede exercitarea profesiei într-un cadru naţional unic şi sub controlul Uniunii şi doar din neglijenţă judecătoria din Deva a acordat statutul juridic asociaţiei în discuţie. S-a tras concluzia că aşa cum reiese din activitatea asociaţiei, singurul său scop a fost exercitarea profesiei de avocat, ceea ce constituie o activitate ilicită şi contrară ordinii publice instaurate de legea nr. 51/1995.

În timpul audierilor din 28 octombrie 2002, reclamantul a prezentat la tribunal un contract de asistenţă juridică prin care asociaţia îl desemna ca „avocat" şi a cerut instanţei să ia act. Prin decizie prealabilă rostirii dreptului, tribunalul nu s-a pronunţat asupra legalităţii contractului în discuţie, dar l-a informat pe reclamant că, în conformitate cu statutul asociaţiei, era valabil ca el să-i reprezinte. Tribunalul a cerut, de asemenea, parchetului local să îi furnizeze dosarul nr. 42/2002 de la judecătoria din Deva, care privea înregistrarea asociaţiei.

În cursul audierilor din 6 ianuarie 2003, reclamantul a cerut anularea acţiunii baroului local pentru viciu de procedură şi, în subsidiar, pentru lipsă de calitate procesuală. Printr-o decizie prealabilă rostirii dreptului, tribunalul a respins excepţiile reclamantului şi a decis să adauge la procedură dosarul nr. 42/2002 şi a fixat un nou termen la data de 3 februarie 2003.

În şedinţa din 3 februarie 2003, tribunalul a admis acţiunea baroului judeţean şi în virtutea articolului 56 §§ 1 a) şi e) raportat la articolul 14 din Ordonanţa Guvernului nr. 26/2000, a ordonat dizolvarea asociaţiei, pe motiv că obiectul său statuar era ilicit şi contrar ordinii publice instituite de legea nr. 51/1995.

Tribunalul a observat că, prevalându-se de calitatea sa de membru al „Baroului constituţional român", reclamantul a încheiat cu diverse persoane contracte de asistenţă juridică în virtutea cărora şi-a arogat apoi dreptul de a le reprezenta ca avocat în faţa instanţelor. Ori, condiţiile de exercitare a profesiei de avocat erau expres definite în legea nr. 51/1995, în special în articolele 2 §§ 1 şi 9, conform cărora profesia de avocat nu putea fi exercitată decât de membrii barourilor reunite în Uniunea Avocaţilor din România. Bazându-se pe mai multe decizii ale Curţii Constituţionale, tribunalul a considerat că în baza rolului de drept al avocatului în îndeplinirea actului de justiţie, era absolut necesar ca accesul la profesie să fie supus unui examen riguros în ceea ce priveşte cunoştiinţele şi aptitudinile candidaţilor, iar practica, şi ea, de asemenea, să fie supusă unei supravegheri.

În aceste condiţii, tribunalul a hotărât că activitatea asociaţiei se plasa în afara cadrului legal de exercitare a profesiei şi era, prin consecinţă, în afara legii. A decis dizolvarea asociaţiei şi, în virtutea articolului 61 § 1 din Ordonanţa nr. 26/2000 a deschis împotriva ei o procedură de lichidare judiciară.

Tribunalul a respins totodată cererea de radiere a asociaţiei din registrul departamental al asociaţiilor pe motiv că radierea nu putea să aibă loc decât după închiderea procedurii de lichidare judiciară.

Asociaţia „Bonis Potra" a înaintat apel, arătând că activitatea sa era legală din momentul în care a fost autorizată de judecătoria din Deva, şi a cerut respingerea acţiunii.

În cursul audierilor din 13 mai 2003, Tribunalul judeţean din Hunedoara a tratat apelul asociaţiei ca un recurs. Reclamantul a ridicat, de asemenea, o excepţie de neconstituţionalitate a articolelor 56 § 1 a) şi 60 § 4 a Ordonanţei nr. 26/2000, arătând că posibilitatea pentru orice persoană interesată de a cere dizolvarea unei asociaţii, cât şi reglementările care privesc bunurile unei asociaţii dizolvate, contraveneau principiilor de respectare a prezumpţiei de nevinovăţie şi a bunurilor. Tribunalul a suspendat examinarea dosarului şi l-a trimis Curţii Constituţionale.

Prin decizia din 14 octombrie 2003, Curtea Constituţională a respins excepţia. Ea a considerat că dizolvarea unei asociaţii, al cărui obiect statuar sau activitate erau ilicite, reprezenta o sancţiune civilă şi transferul către alte persoane juridice a bunurilor care rămâneau în patrimoniul asociaţiei dizolvate nu era decât consecinţa acestei sancţiuni.

La 24 noiembrie 2003, în ajunul unei audieri fixate pentru a doua zi, reclamantul a depus la grefa tribunalului judeţean o scrisoare prin care îl informa că, din cauza lichidării judiciare, asociaţia nu mai avea sediu social şi a cerut ca aceasta să fie citată la o adresă personală. El nu s-a prezentat la audierea fixată.

În cursul şedinţei din 25 noiembrie 2003, tribunalul a constatat că asociaţia a fost citată şi ea şi procedând la analizarea motivelor de recurs a confirmat decizia prealabilă rostirii dreptului a primei instanţe. Tribunalul a subliniat că prin statutul său, ca şi prin activitatea sa, asociaţia „Bonis Potra" s-a plasat în afara cadrului legal de exercitare a profesiei de avocat şi activitatea sa era ilicită. Printre altele, tribunalul a estimat că obiectivul umanitar şi caritabil menţionat iniţial în statutul asociaţiei i-a devenit total străin, căci activitatea sa era de natură comercială şi avea ca scop obţinerea de profituri.

2. Recursul în anulare împotriva deciziei din 5 august 2002 a judecătoriei din Deva

La o dată neprecizată, în cursul lunii noiembrie 2002, procurorul general a introdus în faţa Curţii Supreme de Justiţie un recurs în anulare împotriva deciziei din 5 august 2002 a judecătoriei din Deva.

Trebuie arătat că statutul asociaţiei „Bonis Potra" avea mai multe vicii de formă şi că şi-a fixat un obiectiv ilicit, ceea ce judecătoria din Deva ar fi trebuit să sancţioneze, refuzându-i personalitatea juridică. Dosarul a fost retrimis spre examinare la 14 martie 2003 şi apoi la 10 octombrie 2003.

Reclamantul nu a furnizat informaţii asupra acestei proceduri. El a considerat că, oricum, ea a devenit

LUMEAJUSTITIEI.RO

fără obiect ca urmare a confirmării deciziei din 25 noiembrie 2003 a tribunalului județean din Hunedoara, privin dizolvarea asociației.

B. Dreptul intern pertinent

1. *Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile şi fundațiile*

Articolul 4

„Asociația este subiectul de drept constituit de trei sau mai multe persoane care, pe baza unei convenții, pun în comun, de manieră permanentă, contribuția lor materială, cunoştințele lor, sau activitatea lor în scopul de a purta activități de interes general, comunitar, sau, în funcție de caz, în propriul interes, altul decât cel patrimonial."

Articolul 7 § 2

„Cererea de înscriere în registrul asociațiilor sau a fundațiilor este însoțită de următoarele documente: a) act constitutiv; b) statutul asociației; c) actul ce atestă sediul social şi patrimoniul inițial."

Articolul 8 §§ 1 şi 2

„Asociația obține statutul de persoană juridică din momentul înscrierii în registrul asociațiilor şi fundațiilor.

Într-un termen de trei zile socotit din momentul datei depunerii cererii de înscriere şi a documentelor menționate la articolul 7 § 2, judecătorul desemnat de președintele de tribunal verifică legalitatea acestora şi decide (...) în privința înscrierii asociației în registrul asociațiilor şi fundațiilor."

Articolul 14

„Dacă, prin natura sa, sau din cauza obiectului său, asociația prevede activități, care, după lege, sunt supuse autorizațiilor administrative prealabile, ea nu va putea să se angajeze în aceastea, sub pedeapsa de divolzare judiciară, înainte de obținerea autorizațiilor necesare"

Articolul 56 § 1

„La cererea oricărei persoane intresate, tribunalul pronunță dizolvarea asociației dacă: a) obiectul sau activitatea sa au devenit ilicite sau contrarii ordinii publice; b) realizarea obiectului său este urmărită prin mijloace ilegale, sau contrarii ordinii publice; c) urmăreşte un alt obiect decât cel declarat în momentul constituirii sale; d) devine insolvabilă; e) încalcă dispozițiile articolul 14."

Articolul 60 § 4

„În cazul divolzării judiciare a unei asociații sau fundații pentru motivele prevăzute la articolul 56 § 1 a)-c), bunurile care îi rămân după lichidarea judiciară sunt încredințate Statului sau (...) autorităților locale."

2. *Legea nr. 51/1995 privind organizarea şi exercitarea profesiei de avocat*

Articolul 1 § 2

„Profesia de avocat nu poate fi exersată decât de către membrii de barouri."

Articolul 16 § 1

„Dreptul de acces la profesie este supus unui examen, organizat după dispozițiile prezentei legi şi statului profesiei."

Articolul 48 §§ 1 şi 2

„Baroul este constituit de toți avocații unui județ şi de orașul Bucureşti.

LUMEAJUSTITIEI.RO

dreptul de a fonda cu ceilalţi sindicate şi de a se afilia la sindicate pentru a-şi apăra interesele.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restricţii decât cele care, prevăzute prin lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea crimei, protejarea sănătăţii sau moralei, sau protejarea drepturilor şi libertăţile celuilalt. Prezentul articol nu interzice ca restricţii legitime să fie impuse în exercitarea acestor drepturi de către membrii forţelor armate, poliţiei sau administraţiei de Stat."

Curtea face notă că această plângere comportă două secţiuni distinse, pe care le va examina succesiv.

a) Curtea consideră că dizolvarea asociaţiei „Bonis Potra" constituie, fără contestare, o ingerinţă în exercitarea dreptului membrilor săi la libertatea de asociere.

O astfel de ingerinţă încalcă articolul 11 al Convenţiei, cu excepţia cazului când ea ar fi „prevăzută prin lege", îndreptată către scopuri legitime cu privire la paragraful 2 al acestei dispoziţii şi „necesară, într-o societate democratică", pentru a le atinge.

Curtea notează că ingerinţa era prevăzută de lege, dizolvarea judiciară a asociaţiei rezultând mai ales din aplicarea articolul 56 § 1 al Ordonanţei Guvernului nr. 26/2000.

Cât despre legitimitatea scopului urmărit, Curtea observă că judecătoria din Deva şi-a fondat judecata din 3 februarie 2003 pe importanţa rolului ce revine avocatului în organizarea sistemului judiciar şi prin necesitatea de a prezerva calitatea asistenţei judiciare.

Din acel moment, Curtea consideră că ingerinţa litigioasă poate fi considerată ca vizând un scop legitim, adică apărarea ordinii publice şi protejarea drepturilor şi libertăţilor celuilalt, mai ales a celor care fac apel la avocaţi pentru apărarea intereselor lor.

Fiind vorba despre necesitatea măsurilor într-o societate democratică, Curtea aminteşte că Statele dispun de un drept de a judeca conformitatea scopului şi a activităţilor unei asociaţii cu regulile fixate de legislaţie, dar ele trebuie să se folosească de aceste într-o manieră conciliabilă cu obligaţiile lor din Convenţie şi sub rezerva controlului organelor acesteia.

În consecinţă, excepţiile vizate la articolul 11 cheamă la o interpretare strictă, numai motive convingătoare şi imperative putând să justifice restricţiile la libertatea de asociere. Pentru a judeca într-un astfel de caz existenţa unei necesităţi în sensul articolului 11 § 2, Statele nu dispun decât de o marjă de apreciere redusă, care se dublează printr-un control european riguros, ce se referă în acelaşi timp la lege şi la deciziile care îl aplică, inclusiv cele ale unei jurisdicţii independente.

Atunci când îşi exercită controlul, Curtea nu are sarcina de a se substitui jurisdicţiilor interne competente, ci de a verifica din unghiul articolului 11 deciziile pe care le-au pronunţat în virtutea puterii lor de apreciere. În această privinţă, trebuie considerat că ingerinţa litigioasă, ţinându-se cont de conţinutul cauzei, pentru a determina dacă ea era "proporţionată scopului legitim urmărit" şi dacă motivele invocate de autorităţile internaţionale pentru a o justifica, apar ca "pertinente şi necesare" (*Sidiropoulos şi alţii c. Greciei*, hotărârea din 10 iulie 1998, *Culegerea de hotărâri şi decizii* 1998-IV, § 40).

În speţă, Curtea notează că, printre obligaţiile statutare ale asociaţiei "Bonis Potra", figura "crearea de barouri", ceea ce contravenea dispoziţiilor legii nr. 51/1995 care interzice crearea de barouri şi exercitarea profesiei de avocat în afara Uniunii Avocaţilor din România.

Curtea ia în consideraţie mai ales, după cum o fac şi jurisdicţiile interne, faptul că membrii asociaţiei s-au dedat la acte concrete, precum crearea unui barou, şi că şi-au arogat prerogative care erau de competenţa exclusivă a Uniunii Avocaţilor din România (*a contrario*, *Partidul socialist din Turcia şi alţii c. Turciei*, nr. 26482/95, § 48, hotărârea din 12 noiembrie 2003; *Sidiropoulos şi alţii*, citată anterior, § 46).

Din acel moment, ţinându-se cont de marja de apreciere de care beneficiază Statele în materie, Curtea consideră că dizolvarea asocoaţiei "Bonis Potra" pare proporţionată cu scopul vizat şi că motivele invocate de jurisdicţiile interne se dovedesc pertinente şi suficiente.

De aici, Curtea conchide că ingerinţa era "necesară într-o societate democratică".

Concluzia este că această primă secţiune a plângerii este în mod manifest fără temei şi trebuie respinsă în aplicarea articolul 35 3 şi 4 al Convenţiei.

b) Fiind vorba despre pretinsa încălcare a libertăţii negative de asociere a reclamantului, Curtea aminteşte întâi că, după jurisprudenţa sa constantă, ordinile profesiunilor liberale sunt instituţii de drept public, reglementate de lege şi urmând scourile de interes general. Ele scapă astfel de sub incidenţa articolului 11 al Convenţiei (*Le compte, Van Leuven şi De Meyere c. Belgiei*, hotărârea din 23 iunie 1981, seria A nr. 43, §§ 64-65; *Popov şi alţii c. Bulgariei*, (decizie), 48047/99, 6 noiembrie 2003).

În speţă, Curtea revelă că Uniunea a fost instituită prin legea nr. 51/1995 şi că ea urmează un scop de interes general, adică promovarea unei asistenţe juridice adecvate şi, implicit, promovarea justiţiei însăşi (*mutatis mutandis, A. şi alţii c. Spaniei*, nr. 13750/88, decizia Comisiei din 2 iulie 1990, Decizii şi rapoarte nr. 66, p. 188). Din acel moment, Uniunea nu ar putea să se analizeze ca o asociaţie în sensul articolului 11 al

LUMEAJUSTITIEI.RO

Convenţiei.

În plus, Curtea consideră că această a doua secţiune a plângerii este incompatibilă *ratione materiae* cu dispoziţiile Convenţiei şi trebuie respinsă conform articolului 35 §§ 3 şi 4 al Convenţiei.

2. Reclamantul se plânge de eventualul transfer către alte persoane juridice a bunurilor asociaţiei, după lichidarea sa judiciară. El invocă articolul 1 al Protocolului nr. 1 al Convenţiei în termenii cărora:

"Orice persoană fizică sau morală are dreptul la respectul bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de porprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi în principiile generale ale dreptului internaţional.

Dispoziţiile precedente nu aduc prejudiciu dreptului pe care îl au Statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa usajul bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuţii sau a amenzilor".

Curtea aminteşte că o măsură de confiscare a lucrurilor a căror folosire a fost în mod regulat considerată ca ilicită de către jurisdicţiile interne nu constituie o încălcare a articolul 1 al Protocolului nr. 1 (*Handyside c. Marii Britanii*, hotărârea din 7 decembrie 1976, seria A nr. 24, § 63; *Muller şi alţii c. Elveţiei*, hotărârea din 24 mai 1998, seria A nr. 133, § 42).

În orice caz, Curtea revelă că măsura de care se plânge reclamantul nu este decât un efect secundar al dizolvării asociaţiei "Bonis Potra" care, aşa cum a constat Curtea (v. mai sus punct 1 a), nu încalcă articolul 11 al Convenţiei.

Din acel moment, Curtea consideră că nu este cazul ca această plângere să fie examinată separat (*mutatis mutandis*, *Refah Partisi şi alţii c. Turciei* [GC], nr. 41340/98, §§ 138, 139, *Culegere* 2003-II).

3. Curtea a examinat plângerile reclamantului bazate pe caracterul pretins inechitabil al procedurilor în faţa judecătoriei din Deva, tribunalul judeţean Hunedoara şi Curtea Constituţională, cât şi despre lipsa de imparţialitate invocată de procurorul general. Ţinându-se cont de ansamblul elementelor avute în posesie şi în măsura în care ea este competentă în a cunoaşte acuzaţiile formulate, Curtea nu a relevat nici o aparenţă de încălcare a drepturilor şi libertăţilor garantate de Convenţie sau de Protocoalele sale.

Ca urmare, această parte a cererii este în mod manifest fără temei şi trebuie respinsă în aplicarea articolul 35 §§ 3 şi 4 al Convenţiei.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadminsibilă.

S. DOLLE
Grefieră

J.-P. COSTA
Preşedinte

---

* Traducere efectuată de consilieri Iolanda Szokacs şi Monica Grădinaru, Biroul de Relaţii Internaţionale, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

LUMEAJUSTITIEI.RO